

Lucia Hoenselaars

Junior beleidsadviseur bij ARQ Kenniscentrum Oorlog, vervolging en geweld

In gesprek met Maurits Cohen

‘Vrede is een *sleets* woord geworden’

Bron: NH Nieuws

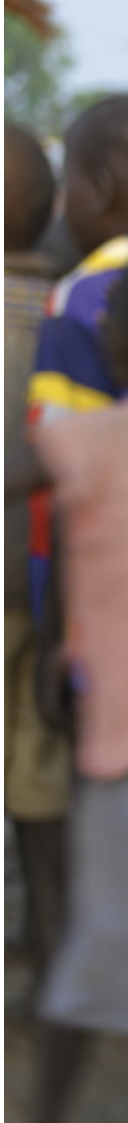
Maurits Cohen

Maurits Cohen overleefde als kind de Tweede Wereldoorlog in onderduik en heeft zich in zijn volwassen leven onder meer ingezet voor mensen met een oorlogstrauma wereldwijd. Ook tijdens zijn pensioen blijft hij zich inzetten voor het welzijn van anderen.

In zijn piramidewoning aan het water grenst de woonruimte aan de open werkkamer, die uitkijkt op de tuin waar de kippen scharrelen. In het huis van Maurits Cohen, oprichter van de WarTrauma Foundation, wordt nog steeds veel gewerkt en gelezen. Hij is al jaren met

pensioen, maar er is nog genoeg waar hij zich voor wil inzetten. We spreken over zijn carrière, zijn verleden en zijn visie op hedendaagse conflicten in de wereld.

Maurits Cohen, geboren in 1934 in een Joods gezin, heeft de Tweede Wereldoorlog als onderduiker doorgemaakt. Tijdens zijn onderduik en de tien jaar die daarop volgde werd hij christelijk opgevoed. Cohen is naar Amerika vertrokken om theologie te studeren en heeft daarna terug in Nederland twaalf jaar lang als dominee gewerkt. Hij is vervolgens teruggekeerd tot de Joodse gemeenschap en was in zijn vrije tijd jarenlang betrokken bij een Israëliëse organisatie die zich inzet voor oorlogsgetroffenen.

‘Ik denk dat mijn ervaringen tijdens de Tweede Wereldoorlog wel een stimulans hebben gegeven om in mijn leven speciaal aandacht te geven aan getraumatiseerde mensen, en vooral oorlogsgetraumatiseerden. In Israël kwam ik daar veel mee in aanraking. Toen de organisatie daar mij vroeg om hen te vertegenwoordigen in Europa, ben ik me meer gaan verdiepen in het vakgebied. Maar, hoewel ik pastorale psychologie heb gedaan, zie ik mezelf absoluut niet als een deskundige op dat gebied. Ik zou niemand met een trauma kunnen behandelen. Maar we hebben met de WarTrauma Foundation, de stichting die ik heb opgericht, mensen aangetrokken die dat wél kunnen, en die mensen hebben we uitgezonden naar allerlei gebieden in de wereld. Dat was een mooie formule, en die hebben we uitgewerkt.’

WarTrauma Foundation

De WarTrauma Foundation kwam tot stand op een zolderkamer in Amstelveen. Halverwege de jaren negentig werd Cohen gegrepen door de beelden van de oorlog op de Balkan die hij op televisie zag. ‘Ik zag veel trauma en daarom besloot ik een plan te maken om met de traumakennis die is opgedaan in Israël en hier in Nederland, in samenwerking met een aantal professionals, een organisatie op te zetten die zich inzet voor oorlogstrauma. Ik wilde me inspannen voor een bredere doelgroep, niet alleen joodse oorlogsslachtoffers, maar ook oorlogsslachtoffers in het algemeen.’

‘De filosofie was, dat wij kennis op het gebied van traumabehandeling exporteerden naar het buitenland, waar mensen zich reeds op semiprofessionele wijze inzetten om mensen te helpen, zodat we hen konden trainen in trauma identificatie. Zo hielpen wij hen om te zien wanneer iemand getraumatiseerd is en om vervolgens te bepalen wat voor behandeling daarvoor nodig is. Dergelijke trainingsprogramma’s verzorgden we destijds in een twintigtal landen.’ Cohen is in zijn tijd bij de stichting ook regelmatig in het buitenland geweest om projecten te bezoeken, bijvoorbeeld in Zuid-Afrika en op de Westelijke Jordaanoever. ‘Wij hebben op de Westelijke Jordaanoever een school ondersteund die het personeel wilde trainen in het onderkennen van trauma bij kinde-

ren. Uiteindelijk hebben we dat project uitgerold naar honderd scholen in die regio. Dit was natuurlijk voor mij als Jood wel heel bijzonder, om hulp te kunnen verlenen in de Palestijnse gebieden.’

‘Ik wilde me inspannen voor een bredere doelgroep, niet alleen joodse oorlogsslachtoffers’

Op een gegeven moment had Cohen bij de WarTrauma Foundation twaalf mensen in dienst. Om het werk voort te kunnen zetten was fondsenwerving één van Cohens meest intensieve bezigheden. ‘Ik had geluk dat ik Morris Tabaksblat, destijds de baas van Unilever, kende en dat hij bereid was om mij te helpen de WarTrauma Foundation op te richten. Uiteindelijk is hij ook voorzitter geworden van het bestuur. Dit contact opende deuren naar allerlei mensen. Het was altijd weer net genoeg, want fondsenwerven is geen eenvoudig vak. Om mensen te overtuigen iets te geven voor slachtoffers van oorlogstrauma, is niet zo simpel.’ Hoewel Cohen zich vanuit zijn werkkamer blijft inzetten voor projecten om steun te bieden in hedendaagse conflictgebieden, heeft hij het nu wel wat rustiger dan tijdens zijn werk voor de WarTrauma Foundation. De verantwoordelijkheid voor het financieel draaiende houden van de stichting was ook een zorg die hij geregeld mee naar huis nam.

‘Wij wilden ook graag een vakblad uitgeven om de mensen die buiten ons bereik vallen toch te kunnen helpen met theoretische kennis van ervaringsdeskundigen. Want we kunnen natuurlijk niet overal ter plaatse zijn. Via Michael van Praag, destijds voorzitter van Ajax, kwam ik in contact met iemand van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Jaren achtereenvolgens heeft dat ministerie het mogelijk gemaakt dat wij het blad *Intervention* vanuit de WarTrauma Foundation konden uitbrengen. Daar ben ik wel erg tevreden mee, dat we met het blad een nieuw instrument hebben gevonden om hetzelfde doel te dienen.’ *Intervention Journal of Men-*

Vluchtelingenkamp in Zuid-Sudan, 2017

tal Health and Psychosocial Support in Conflict Affected Areas is inmiddels een online tijdschrift dat tot op heden twee keer per jaar gepubliceerd wordt.

Verschillen in de wereld

Op de dag van het interview kwam in het nieuws dat Nederland op de 6e plek staat van gelukkigste landen ter wereld. Onderaan de lijst staat onder andere Zuid-Sudan, een land met langlopende conflicten waar de WarTrauma Foundation ook vandaag de dag actief is. 'Aan de ene kant zijn er natuurrampen die naar mijn indruk toenemen, maar er is ook veel door de mensen aangericht geweld. Ik vind dat Nederland aan zichzelf verplicht is om met de kennis die hier vergaard is zo veel mogelijk andere mensen ten dienste te staan, vooral in oorlogsgebieden, en niet alleen naar binnen gericht te zijn, naar mensen in Nederland. Ik denk dat Nederland op dit gebied een belangrijke plaats inneemt.'

'Vrede is een sleets woord geworden', aldus Cohen. 'Iedereen heeft het over vrede. Maar daarvoor is het wel

nodig dat mensen tot een zekere mate van verzoening komen.' Cohen verwijst naar de oorlog tussen Israël en Palestina als een voorbeeld dat hem erg aan het hart gaat. 'Soms heeft de tweede, soms zelfs de derde generatie Palestijnen en Israëli, nog nooit in hun leven vrede gekend. Israël is in 1948 gesticht, en reeds vóór 1948 waren er al gewapende conflicten. En dat is dus al ongeveer 70 jaar zo. Het is een conflict met een hele lange

'Ik vind dat Nederland aan zichzelf verplicht is om met de kennis die hier vergaard is zo veel mogelijk andere mensen ten dienste te staan'

adem, waar heel veel mensen slachtoffer van zijn. Vanuit mijn eigen achtergrond, van vervolgd minderheid, is denk ik de motivatie gekomen om hier aandacht aan te besteden. Veel mensen en organisaties kiezen één kant van een conflict, maar juist via het werken met beide partijen kan je dichterbij die verzoening komen', aldus Cohen. Zolang hij het volhoudt, blijft hij werken: 'Vrede is een resultaat en verzoening is een werkwoord'.